

Premišljevanja za devetdnevico pred Brezmadežno



Primož Krečič

MARIJA, EVHARISTIČNA ŽENA

Primož Krečič

MARIJA, EVHARISTIČNA ŽENA

Premišljevanja
za devetdnevnico pred Brezmadežno

Ljubljana 2009

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

27-532.2-312.74

KREČIČ, Primož

Marija, evharistična žena : premišljevanja za devetdnevnico pred
Brezmadežno / Primož Krečič. - Ljubljana : Salve,
2009

ISBN 978-961-211-515-9
248497408

Izdala: Marijina kongregacija slovenskih bogoslovcev
in duhovnikov, Ljubljana
Odgovarja: Blaž Batagelj
Lektorirala: s. Vesna Jelen, ŠS
Založil: Salve d.o.o. Ljubljana
Leto 2009

1. V ŠOLI MARIJE, EVHARISTIČNE ŽENE

Papež Janez Pavel II. je ob koncu okrožnice *Cerkev iz evharistije* povabil kristjane, naj sprejmejo Marijo za vzor in učiteljico pri odkrivanju najtesnejšega odnosa med Cerkvio in evharistijo. Prepričan je bil, da je Marijina izkušnja in hoja po njenih stopinjah tisto okolje in naravnanost, po kateri moremo obhajati in živeti evharistično skrivnost, zaklad Cerkve in srce sveta (CE 55). Predvsem pa je v tej okrožnici papež imenoval Marijo evharistična žena. Marija je z vsem življenjem usmerjena k evharistiji in s tem podoba darovanja samega sebe, kar je bistvo človekovega življenja. Človeštvu, ki se trudi imeti, proizvajati in trošiti, kaže na logiko daru, ki doseže svoj vrh v evharistiji. Ustvarjeni smo po Božji podobi in ta nosi v sebi naravo odnosov, tako da sebe ne moremo najti brez iskrenega darovanja (CS 24). Posamezno darovanje se povezuje z darovanjem drugih in ustvarja nove odnose ter prijateljstva. Marsikdaj ni mogoče povrniti ali pričakovati povrnitve, zato se pri Jezusu učimo zastonjskega podarjanja. Tu notri vstopa evharistija, ki vzpostavlja kulturo darovanja in pomaga, da jo uresničimo. Okrožnica poudarja, da evharistija ni dar med drugimi darovi, temveč najdragocenejši dar, ker je dar samega Jezusa (CE 11). Pri tem ne smemo pozabiti Marije, ki je mati njegovega fizičnega in evharističnega telesa. Ona je popolnoma v odnosu z Jezusom in tudi z zakramentom svete evharistije, kakor pravi veliki Ma-

rijin častilec Ludvik Marija Grignon de Montfort. Na prvi pogled evangelij nič ne govori o Marijini povezavi z evharistijo in je tudi ni bilo v dvorani zadnje večerje, ko je Jezus postavil ta zakrament. In vendar jo najdemo v skupnosti apostolov, ki so pričakovali prihod Svetega Duha in med verniki prve Cerkve, ko so se zbirali k lomljenju kruha. Zato se bomo sprehodili po Marijinem življenju v luči njenega odnosa do evharistije. Na tej poti ne bomo našli le zgledov za naš odnos do Jezusa, ampak tudi globok Marijin odnos do skrivnosti svete evharistije. Kakor je ona zgled odprtosti za sprejemanje Božje besede, tako je tudi najbolj odlična vodnica pri življenju iz evharistije. Papež je rekel, da je naše izpolnjevanje Jezusovega naročila: »To delajte v moj spomin« tudi sprejemanje Marijinega povabila, naj poslušamo, kaj nam bo naročil, da naj storimo (Jn 2,5). Marija nas spodbuja, naj ne omahujemo v zaupanju besedi njenega Sina. On, ki je spremenil vodo v vino, more iz kruha in vina napraviti živi spomin svoje velike noči in postati kruh življenja za ves svet (CE 54).

*O Marija, naša Mati!
Božja ljubezen je šla skozi tvoje srce
in pustila v njem najlepši sad,
edinorojenega Božjega Sina, Jezusa Kristusa.
V svojih rokah si nosila zarjo novega človeštva,
ki je zasijala z večjo močjo kakor ob stvarjenju sveta.
Tvoj svobodni pristanek in ljubeča odprtost
sta sprejela dar neizčrpnega upanja,
v katerem se rojevajo nove privolitve in odnosi.
Bodi Mati v naših skupnostih,
da se bo med nami rodil tvoj Sin,
ki je premagal smrt in pripravil odrešenje.
Pripelji nas do njega, ki je kruh življenja,
da ga bomo začutili na naš človeški način
in z njim gradili novo kulturo darovanja.*

2. MARIJA JE PRVI TABERNAKELJ

Iz adventne liturgije odmeva veselje, da se je iz Marijinega deviškega telesa rodil on, ki s kruhom hrani angele. Iz Marije, Jezusove Matere, se je rodil Jezus, ki je zakramentalno navzoč v sveti evharistiji. Evangelist Luka je še posebno pozoren na povezavo med Devico Marijo in evharistijo. Med vsemi evangelisti je največ povedal o Mariji, prav tako je tudi pozoren na postavitev evharistije, na dogodek srečanja z Jezusom na poti v Emavs in večkrat v *Apostolskih delih*. Kakor je Marija spočela Jezusa, ga rodila, spremljala v otroštvu in v javnem delovanju ter v uri bolečine pod križem, tako ima tudi stalen in povsem edinstven odnos z Jezusom v evharistiji. Marija je duhovna mati vseh, ki se hranimo s telesom in krvjo njenega Sina Jezusa Kristusa.

Božje materinstvo tako predstavlja temelj odnosa med Marijo in evharistijo. Ker je rodila Jezusa, učlovečenega Božjega Sina, je ostala njegova Mati tudi v skrivnosti svete evharistije. Skupnost, v kateri je nastal *Lukov evangelij*, je pri obhajanju evharistije brala Božjo besedo, zato tudi prva poglavja (Lk 1–2) nosijo izrazito liturgični značaj. Dogajanje je usmerjeno v razodevanje Jezusovega Božjega in človeškega izvora, da ni le Božji Sin, ampak tudi sin Marije, in ne le Marijin sin, ampak tudi Sin Boga.

Razpoloženje teh vrstic je še na poseben način prežeto z veseljem, ki ima izvir v Bogu in je usmerjeno v prihod Odrešenika. Prav tako se nanaša tudi na Marijo,

Jezusovo Mater, in ta ga prenaša naprej na Elizabeto ter njenega še nerojenega otroka Janeza Krstnika. Veliko veselje, ki so ga pastirjem oznanili angeli, prihaja iz rojstva Božjega Sina iz Marije. V tem duhu utripajo tudi trije hvalni spevi, ki razovedajo duhovnost prve krščanske skupnosti. Tako moremo odkriti povezavo med spevom angelov ob Jezusovem rojstvu (Lk 2,13) in spevi kristjanov, ki v svojih evharističnih slavjih dvigajo hvalo Bogu (Apd 2,47). Evangelist je pozoren na posebne trenutke molitve. Zaharija je šel darovat Bogu, ko je ljudstvo molilo (Lk 1,68), starček Simeon se je zahvalil Bogu za srečanje z Odrešenikom (Lk 2,28), iz Marijine duše je prišel hvalni spev za velike reči, ki jih je Bog storil po njej. Luka je videl to držo v prvi krščanski skupnosti, v kateri so bili stanovitni v molitvi in lomiljenju kruha (Apd 2,42), zlasti pa v dvorani zadnje večerje, ko so apostoli skupaj z Marijo pričakovali prihod Svetega Duha (Apd 1,14).

Prva poglavja *Lukovega evangelija* povzdigujejo spev in hvalnico zveličanju, ki se je začelo uresničevati z Jezusovim prihodom. Pri oznanjenju je Marija sprejela Besedo Boga, ki je postala človeško meso, in verovala vanjo. Na neki način je začela živeti svojo evharistično vero, ko je ponudila deviško telo za učlovečenje Božje Besede. S pritrditvijo, naj se zgodi, kakor želi Bog, je podobna kristjanom, ko pred prejemom svete evharistije izrekamo: Amen. Tako nas povezuje vera, s kakršno je Marija sprejela skrivnost učlovečenja in je predhodnica vere Cerkve v sveto evharistijo. To je vera v Jezusa Kristusa, ki ga je Marija spočela v moči Svetega Duha in je

prišel prebivat v njeno telo ter je v evharistiji zakramentalno navzoč pod podobama kruha in vina (CE 55).

Marijina pot k sorodnici Elizabeti nam zopet odkriva njeno naravnost na evharistijo. Lahko jo primerjamo prenosu skrinje zaveze. Papež je rekel, da je Marija nosila učlovečeno Besedo v svojem naročju in je nekakšen tabernakelj, prvi tabernakelj v zgodovini. V njem je Božji Sin navzoč še skrivnostno, vendar je že dan Elizabeti v češčenje. Njegova luč izžareva iz Marijinih oči in njenega glasu.

Tudi dogodek Jezusovega rojstva odkriva to, kar zremo pri sveti evharistiji: preprostost in slavo. Ko se je rodil otrok v revščini pastirskega hleva, se je na nebu razlegala pesem angelov, ki so ga proslavljali. Božič je razodetje človeka, kakor si ga je zamislil Bog, sveta evharistija pa je hrana, po kateri moremo postati to, kar uživamo. Ob tem dogodku se je veliki papež spraševal, ali ni Marijin očarani pogled v trenutku, ko je zrla obličeje novorojenega Kristusa in ga objemala s svojimi rokami, nedosegljivi vzor ljubezni, kateri se moramo pustiti navdihovati, ko v svetem obhajilu prejemamo sveto evharistijo. (CE 55)

Sveti Peter Damiani nas spominja, koliko smo dolžni blaženi Božji Materi, Devici Mariji, in kako se ji moramo takoj za Bogom zahvaljevati za naše odrešenje. To telo, ki ga je rodila blažena Devica, ga hrnila v svojem telesu, ga položila v jasli in zanj materinsko trpela, sedaj prejemamo na svetem oltarju in pijemo njegovo kri kot zakrament našega odrešenja.

O Marija, Kristusovo telo je zraslo iz tvojega telesa.
Trideset let si mu bila blizu in skrbela zanj,
a tudi ti sama si se hranila z njegovo ljubeznijo.
V tem času si bila posvečena in posebljena
z milostjo njegove izjemne notranje lepote,
ki je razodevala navzočnost
Božjega delovanja v človeškem.
Zato se nam ni treba čuditi, da je Elizabeta,
ki je bila napolnjena s Svetim Duhom, vzkliknila:
»Blagoslovljena si med ženami
in blagoslovjen je sad tvojega telesa, Jezus.«
Da, od tedaj te bodo proslavljeni vsi rodovi,
veselili se bodo, ker si približala Boga svetu
in tako vsem pripravila izhod ter novo upanje.
O Žena molka in darovanja,
kakor v evharistiji
se tudi v tebi povezujeta krhkost in veličina,
zmagoslavje ljubezni, ki gre skozi temo izničenja
in v sočutnosti poraja zarjo novega življenja.
Pomagaj nam,
da ti bomo sledili v občutljivosti za Boga in ljudi.

3. MAGNIFIKAT KOT EVHARISTIČNI SPEV

Marija je zapela svojo čudovito hvalnico potem, ko ji je sorodnica Elizabeta razkrila njen skrivnost, da je postala Božja Mati. V tej hvalnici se zahvaljuje Bogu za velike dogodke odrešenja, ki jih je po njej storil v zgodovini človeštva.

Raziskovalci so prepričani, da je ta hvalnica nastala v povezavi z liturgijo. Na to kažejo zlasti besede: »Glej, odslej me bodo blagrovali vsi rodovi« (Lk 1,48). Le kje naj bo Marija tako blagrovana kakor pri krščanskem bogoslužju?

Spev najprej odmeva v spominu in zahvaljevanju ob dogodku učlovečenja Božjega Sina v telesu Device Marije, podobno kakor se pri evharistiji spominjamo in zahvaljujemo za večno živi dogodek Kristusove navzočnosti. Nato se poudarek premakne od Marije k izraelskemu narodu. Marija predstavlja glas judovskega in krščanskega ljudstva, ki slavi Boga za njegovo delo odrešenja. Marija poje svoj Magnifikat tudi za nas. V tem duhu jo slavi mašni slavospev: »Zares velike reči si storil po vsej zemlji in v vseh časih izkazuješ svoje usmiljenje, ko si se ozrl na nizkost svoje dekle in po njej dal svetu odrešenika, svojega Sina, našega Gospoda Jezusa Kristusa.« Vsaka evharistična molitev je v nekem smislu podobna Magnifikatu, ko slavi posedanje odrešenjskega dela Jezusa, Božjega Sina in Sina Device Marije.

Kakor Marija v Magnifikatu tako tudi Cerkev pri ev-

haristiji hvali Jezusa za njegovo daritev na križu in bere njeni hvalnici v evharističnem duhu (CE 58). Tudi pri evharistiji je hvaljenje in zahvaljevanje. Marija poje Magnifikat, ko nosi Jezusa pod srcem in hvali Očeta zaradi Jezusa, v njem in z njim. V tem moremo odkriti njeni evharistični naravnost. Kakor evharistija povzema preteklo dogajanje in ga usmerja v prihodnost, tako se tudi Marija spominja velikih Božjih del v zgodovini odrešenja (Lk 1,55) in oznanja, da se je vrhunec odrešenja zgodil po njej v čudežu učlovečenja. Marijina hvalnica tudi kaže na prihodnje uresničenje Božjega načrta, na teženje k novemu nebu in novi zemlji, katerih zasnova je že navzoča v njenem otroku in v preprostih zakrumentalnih znamenjih kruha in vina ter pri vseh poniznih, ki jih bo Bog povišal.

Magnifikat in evharistija sta še posebej povezana z veseljem. Marija poje v svoji hvalnici: »Moj duh se raduje v Bogu, mojem Odrešeniku« (Lk 1,47). Tudi prvi kristjani so se dan za dnem enodušno zbirali v templju, lomili kruh po domovih ter uživali hrano z veselim in preprostim srcem (Apd 2,46). Obhajanje evharistije je izvir veselja, saj prinaša Kristusovo zakrumentalno navzočnost. Evangelist Luka je še posebno pozoren na veselje, ki je spremljalo Jezusovo življenje in zlasti njegov velikonočni dogodek. Z istim ognjem je te dogodke doživljala Marija, ki ga je spremljala vse do Kalvarije in velike noči. Prosimo Gospoda, da bi pri evharistiji vedno znova čutili veselje blaženosti, ki ga ob Jezusu uživa Marija, in da bi v naših srcih odmeval njen Magnifikat ter

bi z vsem, kar smo in kar imamo, hvalili Boga za velika dela v našem življenju in zgodovini. Kolikor Magnifikat izraža Marijino dušo, nas vedno znova spodbuja, da bi živelji iz evharistije. Ta nam je podarjena, da bi tudi naše življenje postalo hvalnica Bogu, podobno kakor je bilo Marijino (CE 58).

*O Gospod, naša duša te poveličuje:
za Marijo, ki te je sprejela v svoje telo,
za delavnost Marte in pobožnost Marije,
za solze in ljubezen Magdalene
in sladkost ter uboštvo Klare Asiške,
za moč in ponižnost Katarine iz Siene,
za modrost in velikodušnost Terezije Avilske,
za sočutje in usmiljenje matere Terezije.
Vse to so podobe, v katerih odseva tvoj obraz,
to so utripi tvojega srca in nasmehi tvoje slave,
plameni tvoje ljubezni, usmiljene roke Previdnosti.
V tebi se razodeva Očetov blagoslov
neusmiljenemu svetu,
ti si dar ljubezni izgubljenemu človeštvu,
prijeten duh življenja nad bolečino stvarstva.
Predvsem pa nam podarjaš svojo milost v Mariji,
ki je šibka, vendar polna moči tvojega Duha
in ljubezni, ki ne kloni ob težavah človeškosti.
Ves svet se veseli in se ti zahvaljuje
za dar Marije, velike harfe tvoje slave,
in ponavlja z neznano ženo iz evangelija:
»Blagor telesu, ki te je nosilo.«*

4. MARIJA, ROMARICA VERE, IN EVHARISTIJA

V življenju prve Cerkve je vladala zavest, da je bila Marija prva Jezusova učenka in vernica. Zanjo resnično veljajo besede Elizabete: »Blagor ji, ki je verovala, da se bo izpolnilo, kar ji je povedal Gospod!« Ta Marijina predanost veri v Jezusa je vedno zbujala občudovanje in navdušenje. Poznane so nam misli svetega Avguština, da je bila Marija bolj blagoslovljena, ko je v veri sprejela Kristusa, kakor pri njegovem telesnem spočetju. Ta telesni odnos bi bil le senca tega, kar se je dogajalo v njenem srcu, ko ga je obdala z vso ljubeznijo in pozornostjo.

Tudi poznejša pot Marije je močno zaznamovana z držo zveste Jezusove učenke. O božiču je prva priznala in verovala, da je otrok, ki mu je podarila življenje, tudi Božji Sin. Vse dogodke njegove mladosti in kasnejšega življenja je spremljala s tiko pozornostjo vere. O tej nalogi jo je tudi poučil Jezus, ko je pri dvanajstih letih našla v templju. Prehod od materinstva k drži učenja je še globlje začutila, ko ji je Jezus povedal, da je njegova mati in domačin tisti, ki posluša in uresniči Božjo besedo.(Mr 3,35). Vrhunec te poti je njena vera dosegla v Jeruzalemu, ko je svojega Sina spremljala na poti, ki je vodila na križ in v smrt. Tudi tedaj, v največji bolečini in preizkušnji, je ostala njegova vernica in z njim prva vstopila v veliko noč.

Papež Pavel VI. je rekel, da je bila Marija v Cerkvi vedno zgled vere, ker je v vseh okoliščinah življenja

povsem sprejela in uresničila Božjo voljo. Tako se njena vera povezuje z vero Cerkve, ki ima v središču Kristusovo smrt in vstajenje, kar se vedno znova dogaja v živem spominu Cerkve, v sveti evharistiji. Brez te vere v preprostem kruhu ni mogoče opaziti in sprejeti Jezusovega poveličanega telesa, ki je izgorelo v ljubezni in je vse ljubezen. Prosimo sveto Vernico, da bi po njenem pričevanju in priprošnji rasla naša vera v Jezusovo navzočnost v sveti evharistiji in da bi tudi mi postajali vedno bolj pozorni na vsa razodetja Božje ljubezni, da bi hrepeneli po evharističnem srečanju z njim.

*Z vsem srcem in dušo verujemo in izpovedujemo,
da je to oživljajoče telo tvojega edinorojenega Sina,
našega Gospoda Jezusa Kristusa.*

*On ga je sprejel iz naše Gospe in Kraljice
in ga zedinil s svojo božanskostjo
brez pomešanja in spremembe,
v njem je lepo pričeval pred Poncijem Pilatom
in ga za nas daroval na lesu križa.*

*Verujem, da se njegova božanskost
ni niti za trenutek ločila od njegove človeškosti.
Daroval se je v odrešenje
in večno življenje tistih, ki ga prejemajo.
Verujem, verujem, da je to on. Amen*

5. MARIJINA PODARITEV JEZUSU IN JEZUSOVA PODARITEV V EVHARISTIJI

V svojem zemeljskem življenju se je Jezus podarjal in izgorel v ljubezni do človeštva, kar je prelil v evharistijo, ki je trajna in učinkovita navzočnost te podaritve skozi vse čase. Tudi pri Mariji, najčistejši in najbolj ljubeči ženi, se srečujemo s podobno podaritvijo. Marija je od oznanjenja in Jezusovega otroštva živela dve drži, ki sta nujno potrebni za deleženje pri sveti evharistiji: ljubezen in podaritev v žrtev. Ta naravnost odseva iz njene odločitve pri oznanjenju: »Zgodi se mi po tvoji besedi« (Lk 1,38) in se nadaljuje v skrajni revščini betlehemskega hleva; nanjo jo je spomnila prerokba starčka Simeona, da bo meč bolečine presunil njeni srce. Svoj vrh pa je dosegla na križevem potu in na Kalvariji, ko je stala pod križem svojega umirajočega Sina in ga darovala za odrešenje sveta. Marija je tu živila neko obliko predhodne evharistije, duhovno skupnost z Jezusovim podarjanjem (CE 56). V njej se je zgodil dvojni dar, podarila je sebe in obenem podarila tudi to, kar ji je bilo najdražje in je najbolj ljubila, svojega Sina. Ko se je tako podarila, se je združila s Sinovim poslanstvom in se odpovedala svojim materinskim pravicam do Jezusa. Vse v njej, tudi najgloblja čustva, je bilo usmerjeno k temu, da se do kraja izpolni Očetova volja. Zato nam more biti najbolj jasen zgled nesebične ljubezni in pomočnica v neprestanem sprejemanju Jezusove ljubezni, ki podpira naše osebno darovanje in darovanje Cerkve.

Evharistija je dar Jezusovega življenja za nas in naš odgovor Jezusu, da se povsem podarimo. To podarjanje živimo skupaj z Marijo, ki nas uči popolne razpoložljivosti za Jezusa in za poslanstvo v svetu. Papež Pavel VI. je rekel, da je Marija zgled tistega češčenja, ki naredi vse naše življenje za dar Bogu. To pa je sestavljeno iz mnogih »zgodi se«, ki nas spreminjajo v eno samo Bogu všečno daritev. *Pismo Hebrejcem* pravi: »Žgalne daritve in daritve za greh ti niso bile všeč, a telo si mi pripravil. Tedaj sem rekel: 'Glej, prihajam; da izpolnim, o Bog, twojo voljo'« (Heb 10,6). Ob Mariji postajamo evharistijska, odprt prostor darovanja, da se ne zapiramo pred darom drugih in delamo vedno nove korake do njih.

*Gospod, tvoja žrtev ni mogla biti pozabljena,
ni mogla biti minljiv dogodek zgodovine,
ki bi se zgodil in potem ugasnil.*

*Zato ga ti, ko si vstopil v nebo,
obnavljaš na naših oltarjih,
da moremo vstopati vanj
in se krepiti s tvojim neskončnim darom.*

*Z Marijo prihajamo pod tvoj križ
in častimo usmiljenje, ki nam ga naklanjaš.*

*Pomagaj nam, da se bomo kakor ona
razlastili vsake sebične želje po življenju iz sebe
in v vsej resničnosti sprejeli Očetovo voljo.*

*Hvala, ker se kljub svoji veličini sklanjaš k nam
in nas vnemaš, da bi ljubili z norostjo tvoje ljubezni*

6. SVETI DUH PRIDE NA MARIJO, CERKEV IN EVHARISTIJO

Evangelist Luka poudarja, da je Marija postala Božja Mati v moči Svetega Duha (Lk 1,35). Marijo srečamo v skupnosti apostolov in učencev, ki pričakujejo prihod Svetega Duha (Apd 1,14) in začetek razcveta Cerkve. Prav tako v moči prihoda Svetega Duha postaneta kruh in vino evharistija, Jezusovo telo in kri. Slednji vidik je še posebno živ v pravoslavni Cerkvi in izročilu, ki poudarja osrednji pomen epikleze pri spremenjenju.

Sveti Duh ima izjemno življenjsko moč. Že prerok Izaija je napovedal, da bo prišel Duh od zgoraj in bo puščava ozelenela kakor vrt (Iz 32,15). Sveti Duh, ki je очitno že od spočetja deloval v Mariji, da je bila brez greha in najlepša, obdarjena z milostjo (Lk 1,28), je omogočil čudež njenega deviškega materinstva, da je postala Mati Božjega Sina. Vsa je bila prežeta z Božjo ljubeznijo in mislico, da je mogla postati sveto prebivališče in varen dom za Božjega Sina.

Sveti Duh ni deloval le v Mariji, ampak tudi v prvi skupnosti pravičnih, ki je spremljala Jezusov prihod. Elizabeta in Zaharija, starček Simeon, prerokinja Ana, betlehemske pastirji so bili odprtii Svetemu Duhu in so mogli v otroku prepozнатi Odrešenika in Božjega Sina. Pomenljivo je tudi, da je bila Marija navzoča v dvorani zadnje večerje, ko je skupaj z apostoli pričakovala prihod Svetega Duha na vso Cerkev in ves svet. Cerkev se je rodila iz Svetega Duha in njej je Jezus zaupal svojo

trajno zakramentalno navzočnost v sveti evharistiji. V moči Svetega Duha je Jezusovo telo isto pri učlovečenju in pri evharistiji, le na dva različna načina. Ko se vsi hranimo z enim samim kruhom Kristusove ljubezni, postajamo eno telo, ena skupnost in eno življenje.

Prošnja nad darovi za četrto adventno nedeljo se glasi: »Gospod Bog, naj te darove na oltarju posveti Sveti Duh. S svojo močjo je obsenčil Devico Marijo, da je postala mati tvojega Sina.«

*Prosimo te, sveta Devica,
da nam posreduješ tisto obilje Svetega Duha,
s katerim si ti mogla spočeti Jezusa,
da bo deloval tudi v nas in naredil
vse naše bitje podobno njemu,
da bo naše življenje živ spomin nanj,
evharistija, kruh za življenje sveta.
Naj ne bo v naših mislih, čustvih in besedah nič,
kar bi ne dihalo po njegovem navdihu,
da bi v tem razburljivem času in okoliščinah
skupaj z brati in sestrami
gradili binkoštno skupnost.*

7. MARIJA, MATI UČENCEV, IN EVHARISTIJA

V četrtem evangeliju je zelo očitna povezava med Marijo, Jezusom in evharistijo. Marija je kot žena predstavljena v dveh pomembnih trenutkih Jezusovega življenja, v Kani in pod križem na Golgoti. Poleg obeh dogodkov je napoved Jezusove ure trpljenja in poveličanja, vmes pa evangelist opisuje novo obliko Jezusove navzočnosti v sveti evharistiji, ko bosta njegovo telo in kri postala trajni zakrament za življenje sveta.

Janezova Cerkev je dajala veliki poudarek Božjemu učlovečenju po sodelovanju Marije in skrivnostne Božje previdnosti. Po Mariji si je večna Beseda, Božji Sin, privzela telo in vstopila v človeško življenje. Evangelist uporablja za učlovečenje isto terminologijo kakor za evharistijo. V evharističnem govoru pravi, da je kruh, ki ga bo on dal, njegovo meso za življenje sveta (Jn 6,51). Marija je tako Mati njega, ki se je učlovečil in se nam podarja v svojem telesu in krvi.

V Kani je Marija prosila Jezusa za pomoč, ko je zmanjkalo vina. Služabnikom je naročila, naj naredijo, kar jim bo naročil Jezus (Jn 2,5). Jezus je uslišal njevo prošnjo in spremenil vodo v vino. S tem je nakazal skrivnostno polnost veselja in milosti v prihodnjem zakramenu njegove krvi. Kana je simbol nove zaveze, novega evharističnega vina, ki ga bo podaril človeštvu z uresničenjem velikonočne žrtve. Sveti Irenej vidi v spremenitvi vode v vino povzetek evharistije in obču-

duje hrepenenje Marije, ki že vnaprej sluti, da bo njen Sin postavil evharistijo v živi spomin svoje nove zaveze. Marija je tu v dvojni vlogi, kot Jezusova družica in spremljevalka v pripravi 'novega vina' in kot mati v novi skupnosti Cerkve, v kateri bo Jezus po njej razodel svojo slavo in bodo učenci verovali vanj (Jn 2,11).

Ekleziološka razsežnost je še bolj poudarjena v dogajanju pod križem, kjer je Jezus izročil Marijo za mater svojemu učencu in z njim vsem v Cerkvi. Janez tu kaže, da je Jezusov križ tudi Marijin križ, saj je globoko sotrpela z njim v najtežjih trenutkih njegove odrešilne ure. Ko vstopimo v Marijin odnos do Jezusa in se vanj vživimo, moremo sprejeti njegovo žrtev na križu in njegovo veliko noč, ki nam jo približa zakrament svete evharistije. Pomembno je, da kakor Janez sprejmemo Marijo v svoje življenje, da ona postane naša trajna materinska navzočnost. Marija je nova Mati naše vere in nas usmerja k Jezusu, čigar ljubezen je hrana za večno življenje. Njegova evharistija ustvarja mir in trdnost sredi minevanja, to je hrana za nove odnose in poglede, kjer postanemo bratje in sestre v novem velikonočnem duhu.

*Nebeški Oče,
v svoji ljubeči previdnosti si hotel,
da je stala Mati pod Jezusovim križem,
da so se izpolnile stare napovedi
in se je začelo novo življenje v Svetem Duhu.
V njej se je razodela nova Eva kot žena,
ki ne išče sebe,
ampak pokorno spreminja svojega Sina v smrt,
da bi ga podarila za življenje sveta in novo upanje.
V njej se uresničuje skrivnost sionske matere,
ki v svojem objemu zbira vse ljudi
in jih krepi z močno hrano in pijačo
Kristusove ljubezni.
V njej Cerkev vidi svojo podobo, podobo neveste,
ki gre kljub napadom, nevarnostim
in včasih celo preganjanjem
veselo naprej in ohranja nedotaknjeno vero
v svojega Ženina.*

8. MARIJA IN EVHARISTIJA V ZGODOVINI CERKVE

Že v Svetem pismu smo odkrivali namige za tesno povezanost med Marijo in evharistijo. Meliton iz Sard pravi, da je Marija lepa Jagnjica poleg Jezusa, velikonočnega Jagnjeta, ki odjemlje greh sveta in pripravlja novo gostijo v novem človeštvu. Marijino dušo bo presunil meč bolečin in bo na sebi lasten način sodelovala pri odrešitveni žrtvi svojega Sina. To držo odseva tudi značna molitev iz 3. stoletja: »Pod tvoje varstvo priběžimo, o Bogorodica. Ne zavrzi naših prošenj v naših potrebah, temveč reši nas vseh nevarnosti, o častitljiva in blagoslovljena Devica.« V tej prošnji ni težko odkriti liturgičnega značaja, ko se krščanska skupnost v težkih trenutkih obrača na Marijo.

Bolj jasno povezanost med Marijo in evharistijo najdemo pri svetem Efremu Sirskem, ki poudarja, da je evharistija nadaljevanje učlovečenja, ki se je uresničilo v Mariji. Telo, ki je rojeno iz Marije in telo evharistije je isto po vsebini, različno pa po načinu bivanja. Marija je nova Eva, ki nam namesto kruha za vsakdanje življenje daje kruh, ki resnično nasičuje. V Cerkvi je Marija Mati, ki ji daje evharistijo, njenega Sina, obenem je tudi članica te skupnosti, ki skupaj z njo obhaja svete zakramente.

Tudi v kasnejši marijanski homiletiki najdemo povezave med Marijo in evharistijo, čeprav prevladuje slavljenje Marije, zlasti zaradi njenega sodelovanja pri učlovečenju. Sveti Bonaventura primerja evharistijo

medu in Marijo čebeli; pravi, da je ta med je prišel od naše čebele, Device Marije. Gerson v 15. stoletju podarja, da je Marija na tri načine povezana z evharistijo: daje Jezusu tisto telo, ki ga prejemamo v evharistiji, kaže na primeren način prejemanja evharistije in prosi pomoč ter milost za njeno vredno prejemanje. Med svetniki v zadnjih stoletjih so še posebej poudarjali povezavo med Marijo in evharistijo Ludvik Marija Grignon de Montfort, Alfonz Marija Ligvorij in Pier Giuliano Eymard. Slednji se je v svojem življenju še posebno posvetil odnosu, ki obstaja med Marijo in evharistijo. Svojim sinovom in hčeram v Kongregaciji svetega zakramenta je predstavljal Marijo kot Našo Gospod od svetega zakramenta.

Posebno poglobitev tega odnosa pa so prinesli evharistični kongresi od druge polovice 19. stoletja naprej. Že na prvem mednarodnem kongresu v Lillu leta 1881 je bil poudarjen odnos med češčenjem svete Device in evharistično pobožnostjo, zlasti v povezavi z Marijinimi kongregacijami. Kongres v Sydneyju leta 1928 je imel kot glavno temo povezavo med evharistijo in Marijo. Velika korist tega kongresa je bila po mnenju papeža Pija XI., da je udeležence pritegnila Kristusova ljubezen in ljubezen Device Marije. Zato je v tistem času v vsem katoliškem svetu močno odmevala misel »Po Mariji k Jezusu«, kar je bilo tudi geslo tedanjega ljubljanskega škofa Jegliča.

V muzeju Louvre hranijo sliko *Devica od hostije* iz leta 1854, ki prikazuje sveto Devico, ki časti sveto ho-

stijo med sveto Heleno in Louisom Francoskim. Dogodek je postavljen v prezbiterij. Molitvena drža Device je prikazana v ljubeči zazrtosti njenega pogleda, ki vodi k stvarni navzočnosti Kristusa, njenega Sina, v evharistiji in k dvema dogodkom: k Jezusovemu rojstvu in polaganju v grob. Ta podoba nežne žene Marije kliče Jezusovo ljubezen do ljudi, nas vabi k češčenju in k prejemanju evharistije.

*O sveta Devica, drevo življenja,
ki je zasadeno in čudovito cvete v raju,
ob polnosti časov si dala ljudem svoj sad,
Sina, s katerim se hranimo in postajamo nesmrtni.
O Gospodarica zemlje, ki živiš brez trnjev greha,
ti si v moči Duha spočela nebeški dar ljubezni
in z njim nasitala naš lačni in osamljeni svet.
O sveta Devica,
čudoviti oblak na sinjem nebu zgodovine,
pomagaj nam,
da bomo izruvali iz svojih src sebične misli
in se bo ogenj Jezusove ljubezni
širil do vseh osamelih koč
ter spreminjal hlad oddaljenosti v družinsko slavje
okrog ene mize in ene ljubezni,
ki jo bomo nekoč vsi uživali
s teboj, s tvojim Sinom
in z množico poveličanih bratov in sester.*

9. ŽIVETI SKRIVNOST EVHARISTIJE SKUPAJ Z MARIJO

Kakor je bila Marija navzoča v Jezusovem življenju in v življenju prve Cerkve, tako jo srečujemo pri vsaki evharistični daritvi kot zgled evharističnega življenja in Mater njega, ki se nam podarja v evharistiji. Drugi vatikanski cerkveni zbor je poudaril, da se v obhajanju evharistije zedinimo tudi z vso nebeško Cerkvijo in častimo slavno vedno Devico Marijo in vse svetnike (C 50). Spomin na Marijo pri evharistiji je enodušno navzoč že od vsega začetka. V življenju Cerkve se tako uresničuje Marijino duhovno materinstvo, njena mnogovrstna prošnja in posredovanje Kristusove odrešenjske milosti. Ni posebej določen način njene vloge pri evharistiji, ko skupaj z vso skupnostjo posluša, moli in se žrtvuje. Ko jo sprejmemo za svojo mater, se v nas postopoma oblikuje odnos, ki ga ima do svojega Sina in do Cerkve. Tako je po Mariji in evharistiji Cerkev vedno bolj odprta in navdušena za srečanje s Kristusom.

To je lepo povzeto v spevu *Ave verum Corpus*, ki je ritmizirana srednjeveška molitev za slavljenje evharistije. V 12. stoletju so jo recitirali ali peli ob povzdigovanju hostije pri maši in je bila zelo razširjena v Franciji, Nemčiji in Angliji. K njeni priljubljenosti so veliko pripomogli zlasti cistercijani. Od uglasbitev je najbolj znana Mozartova, čeprav so jo uglasbili še drugi skladatelji, med drugimi tudi Jacobus Gallus.

Podlaga te antifone je poistovetenje med Kristusovim in Marijinim telesom. Jezus, ki je rojen in Device Marije,

je navzoč v evharističnem telesu. Verniki ga želimo vidi-
ti in počastiti, ko duhovnik po spremenjenju dvigne sveto
hostijo. Ta pogled pomeni tudi željo po sprejemu v naše
srce. Avtor speva spodbuja vero v evharistično skrivnost.
Pri tem potuje skozi Jezusovo življenje od učlovečenja do
njegove žrtvane in zadostilne smrti na križu, potem stopi
k Cerkvi ter omeni vodo in kri, ki sta pritekli iz Kristusove
prebodene strani in sta ključ za bogastvo zakramentalne
milosti. Od tu se obrne na vernika, ki prosi, da bi dobil
milost, da bi mogel prejeti sveto evharistijo ob smrtni uri.

Poleg te evharistične naravnosti ima spev *Ave verum
Corpus* tudi marijansko razsežnost, ker vabi k veri v re-
snično telo, ki je rojeno iz Device Marije. Marija ima svojo
materinsko vlogo pri učlovečenju in pod križem, ko jo je
Jezus izročil za mater bodoči Cerkvi. Marija je tako v svoje
življenje sprejela Jezusa, da bi ga mogla po evharistiji po-
staviti v srce vsakega vernika in da bi mu bil spremjevalec
na vseh poteh življenja, zlasti pa ob zadnji uri. Tako je Ma-
rija tudi Mati Jezusa v evharistiji in ga ne polaga le v jasli in
v grob, ampak tudi na korporal, kot je zapisal Paul Claudel.

*Ave, o Telo, nam dano
iz prečiste Matere!
Si trpelo, darovano
na križu za grešnike.*

*V srcu glej skelečo rano,
voda teče in kri iz nje.
Bodi nam v poslednjo hrano,
ko nam smrt oči zapre.*

MAGNIFIKAT EVHARISTIJI

*Marija, pomagaj nam in nas vodi,
da bomo prebrali tvoj Magnifikat evharistično.
Kakor tvoja hvalnica je tudi evharistija
predvsem hvalospev in zahvaljevanje.
Pod srcem si nosila Jezusa,
ko si zapela: »Moja duša poveličuje Gospoda
in moj duh se raduje v Bogu, mojem Odrešeniku.«
Slavila si Očeta »po Jezusu,«
pa tudi »v Jezusu« in »z Jezusom.«
Podari tudi nam to evharistično držo,
da se bomo s teboj spominjali velikih čudežev,
ki jih je Bog storil v zgodovini odrešenja,
in zlasti čudeža, ki vse presega,
učlovečenja Božjega Sina v tvoje telo.
Vedno ko se nam Jezus predstavlja
v uboštву zakrumentalnih znamenj kruha in vina,
je postavljen na svet zametek nove zgodovine,
v kateri so bogati izrinjeni s svojih prestolov
in so povzdignjeni mali ter odrinjeni.
Marija, ti poješ o novem nebu in novi zemlji,
ki sta že navzoča v sveti evharistiji.
Naj bomo deležni tvoje duhovnosti,
da bomo v sebi poživili odnos do evharistije.
Spomni nas, da nam je podarjena,
da bi vse naše življenje, tako kakor tvoje,
postalo en sam Magnifikat.*

(po okrožnici Cerkev iz evharistije)

KAZALO

1. V šoli Marije, evharistične žene	3
2. Marija je prvi tabernakelj.....	7
3. Magnifikat kot evharistični spev.....	11
4. Marija, romarica vere, in evharistija.....	15
5. Marijina podaritev Jezusu in Jezusova podaritev v evharistiji	17
6. Sveti Duh pride na Marijo, Cerkev in evharistijo.....	19
7. Marija, Mati učencev, in evharistija	21
8. Marija in evharistija v zgodovini Cerkve.....	25
9. Živeti skrivnost evharistije skupaj z Marijo.....	29

